

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון י"ג אייר תשפ"א | דף היומי בבלי: יומא יד | דף הכולל: יומא י.
דף היומי בהלכה: מסימן תקפ"ד סעיף ד' עד סימן תקפ"ה סעיף ב'.
מוסר: שם עולם - פרק כ' עד 'ובאמת בעוונותינו הרבים'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ועתה יש לי לכתוב' עד סוף שער התורה

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

כך נחלצתי מחוב ענק לאנשי 'השוק האפור' | השדכן בכלל לא התכוון אבל השידוך קם והיה
! המוקד הגבוה ביותר של מבחן 'קנין הלכה' – מעל העננים... | 2132

הסיפור היומי

במוצאי שבת חיכיתי לטלפון ממנה, פחדתי שהיא תצעק עלי, אך היא לא התקשרה. אחרי שבועיים היא התקשרה ואמרה לי בהתרגשות: "תודה רבה לך, הרב גשייד, מגיע לנו מזל טוב! הבן שלי התארס. ואתה יודע מי השדכן?..."

גם אם הקב"ה לא נותן לך משהו, הוא לא אומר לך "לא"

אלי ואני אדאג לה לדירה ולאוכל כשר. אמרתי לה שכמובן שאדאג לה. חשבתי לעצמי מה אעשה כעת, הרי אמרתי לאשה ההיא שאשתדל לאפשר לה לשהות לבד. אך לא היתה לי ברירה, התקשרתי אליה ואמרתי לה, שאת הדירות פה הקמנו כדי לדאוג לחולים, והרי גם את צריכה לעזור לחולים, לא רק אני אמור לדאוג להם, אני חייב לאפשר לעוד נערה לשהות בדירה. האלמנה אמרה לי: "אני לא מבינה אותך, אך זו זכותך המלאה, סך הכל זו הדירה שלך ולא שלי". ואכן הנערה שהתה עם האשה המבוגרת במהלך כל השבת. את האמת, חיכיתי לצלצול טלפון במוצאי שבת מהאשה האלמנה. פחדתי שהיא תצעק עלי, אך היא לא התקשרה. אחרי שבועיים היא התקשרה ואמרה לי בהתרגשות: "תודה רבה לך, הרב גשייד, מגיע לנו מזל טוב". שאלתי אותה על מה מגיע מזל טוב, והיא אמרה שהבן שלה התארס. ושאלה אותי: "אתה יודע מי השדכן?" אמרתי לה: לא.

שנה עמותה הנקראת 'רחשי לב'. מנהל העמותה ומנהלה הוא הרב ראובן גשייד. הם בנו בבית הרפואה תל-השומר דירות להורים שילדיהם מאושפזים בבית הרפואה ובזכות זה יכולים בני המשפחה לשהות בשבת באותן דירות. הם מספקים להם מזון ובכך עושים עמם חסד גדול שבני המשפחה יוכלו לשהות עם המאושפזים בשבת. מספר הרב ראובן: יום אחד התקשרה אלי אשה שהתאלמנה מבעלה, שבתה אושפזה בתל השומר. היא ביקשה בקשה יוצאת דופן, להיות בשבת בדירה לבדה, משום שהיא זקוקה לפרטיות מסיבות מסויימות, ואכן הבנתי ללבה ואמרתי לה שאעשה מאמץ שהשבת היא תוכל לשהות שם לבדה. סגרתי את הטלפון, ולאחר חצי שעה התקשרה נערה ואמרה שהיא נמצאת בבית הרפואה ויש לה קרובת משפחה תלמידת סמינר, וביקשו ממנו לשהות עמה בבית הרפואה. אך המורה שלה חששה שהיא תשהה בכזה מקום שיש שם מחללי שבת ויש שם גם אנשים שלא מתנהגים לפי כללי הצניעות, והציעה לה שתפנה

אמרה לי: "אתה השדכן"...

שאלתי בפליאה: איך בדיוק אני זכיתי להיות השדכן?

אמרה לי: "שלחת לי נערה, אני ישבתי עגומה בשבת, בשל מצבי, והיא היתה כל כך אצילית, היא ניחמה אותי, דיברה כאלה דברי חכמה. התרשמתי כל כך ממנה ומיד חשבתי לעצמי שהיא מאוד מתאימה לבן שלי. יש לי בן מובחר ומבוקש מאוד ואני מקבלת הרבה הצעות לשידוך עבורו, הוא תלמיד חכם ובעל מידות אציליות. חשבתי לעצמי מה אני צריכה לחפש, הרי פה לפני נמצאת נערה כלילת המעלות, אצילית ומאוד איכותית. מיד

דאגתי שיסדרו את השידוך ביניהם והיא התארכה עם בני".
אמר הרב גשייד: "כמה נפלאות דרכי ההשגחה. אני עשיתי חסד ולא היה לי קל, האלמנה נמצאת בבית הרפואה בגלל צרה, והשניה נמצאת בבית הרפואה בגלל צרה, אבל מה יוצא משם? - ברוך השם, יצא זיווג, קם בית בישראל".

את הסיפור הנפלא הזה סיפר הרה"ג רבי גואל אלקריף שליט"א, והוא צופן בתוכו מסר חשוב: אם השם לא נותן לך משהו, הוא לא אומר לך 'לא' אלא: 'לך לכיוון אחר'.

(מתוך הספר החדש 7/24 מאת הרב צבי נקר, הובא בגיליון קבלת שבת)

הסיפור היומי

כך המשיכה השיחה להתגלגל, כשר' מוטל הודף כל העת את ההשמצות נגד בעל המפעל ומלמד עליו זכות. כעבור זמן לא רב נרעשה כל העיר...

מצבו קשה והוא נאלץ לעשות צעדים אלו בעל כרחו. הם התווכחו עמו חזרה, והוא שוב התעקש וחזר ואמר שכל רצונו של בעל המפעל הוא להשקיע במפעל ולשקמו ולא לקצץ לעובדים, וכך התגלגלה השיחה, שהוא כל הזמן מלמד זכות על בעל המפעל. לאחר מכן יצא רבי מוטל לביתו והעניין נשכח.

כעבור זמן לא רב כולם נרעשו: בתו של רבי מוטל התארכה עם בנו של העשיר בעל מפעל השימורים, שלאט לאט התאושש מהמשבר. התברר שבעל המפעל, שלא היה מוכר כ"כ לקהל, ישב באותו שולחן ושמע את ההשמצות, וגם שמע את דבריו החמימים ומלאי האמת של רבי מוטל.

באותו הזמן הוא היה שבור ורצוף וגמר בליבו להכריז על פשיטת רגל, אך כשמע את דבריו של מוטל, הדברים נסכו בו בטחון ואמון והוא החליט שהוא לא מתייאש. הוא ניסה צעד נוסף ואכן הצליח חזרה בעסקים, והדבר ראשון שעשה היה להודות למטיבו התמים. הוא שמע שיש לו שפע של בנות בבית, והחליט שהוא רוצה לבנו שידוך כזה של בת צנועה עם יושרה ואמת.

ואכן בנו הטוב של הגביר נשא את בתו הבכורה של מוטל. במקביל, הגביר הקים עסק נוסף של תפירה, הוא היה מייבא בדים, ובנותיו של מוטל שהיו להן ידי זהב היו תופרות מזה מפות ושאר דברים, והוא הקים עמם עסק ומוטל התפרנס מזה בכבוד רב, ותוך שלוש שנים זכה לחתן את כל בנותיו בזה אחר זה עם נדוניה מכובדת, והכל בזכות שבזמנו הוא דן לכף זכות את אותו עשיר.

(הרה"ג רבי שלמה קולדצקי שליט"א, קובץ דרישה וחקירה)

לפנינו סיפור אמיתי שהתפרסם לפני שנים לא רבות, הממחיש עד כמה כדאי וחשוב לדון לכף זכות. מדובר ביהודי פשוט ותמים בשם ר' מוטל שהיה עני מרוד, ובביתו היו 8 בנות שלאט לאט הגיעו לפרקן, וכשהשדכנים באו להציע לו זיווגים לבנותיו ושאלוהו מה הוא מתחייב, הוא אמר - כלום, כי באמת אין לו, מה יעשה. ובבית יושבים שמונה זוגות עיניים ומצפות לישועה, אך אביהם התמים ביושרו לא הסכים להתחייב על מה שאין לו.

כעבור מספר שנים כשהגדולה הייתה בת 30 ואחריה שיירה עד גיל עשרים, הוא החליט שהוא חייב לעשות מעשה. הוא אמר לעצמו שהקב"ה משלם מידה כנגד מידה, אז הוא ילך לכל חתונה של מכר ויאחל מזל"ט מכל הלב וכך הוא יזכה מידה כנגד מידה שגם לו יאחלו מזל"ט בקרוב. ואכן הוא הלך מחתונה לחתונה ועם כל מחותן הוא שמח בלב שלם.

והנה יום אחד הוא הגיע לחתונה של אחד משכניו, שם הוא איחל מזל"ט בלב שלם למחותן וברכו מכל הלב שיזכה לראות דורות ישרים ומבורכים. השכן הושיב אותו באחד השולחנות ואז הוא נחשף לשיחה קשה שהייתה בין יהודים שנפגשו לראשונה באותה שמחה. הם התחילו לדבר על מקרה שהסעיר אז את העיר כולה, על מפעל שימורים גדול שעובדים בו עשרות מאנשי העיר וכעת פושט את הרגל. ולאט לאט החלו לדבר בגנות בעל המפעל שהתנהג במרמה.

באותו הרגע התערב ר' מוטל הישר והתמים והחל לומר: מדוע אתם מדברים כך, הרי כל השנים הוא היה ישר ולא כיחש, וכעת

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

"אני", הצביע הגוי על עצמו, "איני מבין הרבה בדת היהודית, אבל יש לי חברים מבורו פארק, יהודים אורתודוקסים כמוך, שבכל חודש אוגוסט אינם מגלחים את זקנם מטעמי דת..."

היהודי שלמד על בשרו שלעולם אי אפשר להפסיד מהקפדה על מצוות התורה

בני מאמינים סמוכים ובטוחים אנו שכל נזק לא יארע לנו מקיום מצוות התורה. אדרבה", אמר הגאון, "ההקפדה והעקביות בשמירת המצוות וההלכות, הן הן השומרות עלינו ומחזקות אותנו על כל צעד ושעל".

דברים כדורבנות, אולם בבוקר יום הפגישה, כשגרשון הריץ במוחו שוב ושוב את התסריט שבנה לעצמו כיצד יראה כל שלב בפגישה, פעם לבו בחוזקה כל אימת שאצבעותיו נתקלו בזיפים שעיטרו את פניו. לאחר הסנסות קלה יצא עם פנים אדומות מבושה אך מגולחות... לילדיו ההמומים הסביר: "יש דברים שאין להם הסבר" ... בטוח בעצמו ובהמלצותיו ניגש למפגש היכרות עם המנכ"ל.

"סלח לי מר גרשון. אתה יודע, אני מחפש אדם מהימן ובעל מקצוע שיכול למלא תפקיד מורכב ומסובך הדורש מיזמנות רבה. האם אתה מסוגל לכך?". גרשון, שהכין את עצמו לכל סוגי השאלות שהעלה על דעתו, שלף מיד תשובה מהוקצעת ומרשימה. אך בעוד המילים מתגלגלות מפיו בשטף, הבחין שעניו של המיליונר בולשות את לחייו.

"עדיין לא ענית לי מנין לי הביטחון שאני יכול לסמוך עליך ולהפקיד בידך דירות פאר על כל הרהיטים היקרים שבהן?", הטיח בו האיש שישב מולו. "קיבלתי עליך המלצות רבות, ואחת מהן ציינה שאתה יהודי אורתודוקסי הנאמן למצוות דתו. אני הצביע הגוי על עצמו, "איני מבין הרבה בדת היהודית, אבל יש לי חברים מבורו פארק, יהודים אורתודוקסים כמוך, שבכל חודש אוגוסט אינם מגלחים את זקנם מטעמי דת. אתה מתיימר להיות אדם מהימן ואחראי, בזמן שאינך מקפיד על מצוות דתך?!"

השניים נפרדו. גרשון המשיך לצבוע גוזזטראות מטות ליפול, אך מאותו יום ואילך מספר גרשון לכל מכריו ומיודעיו את דבר המעשה, תוך שהוא אומר: "עלינו לדעת כי השמידה וההקפדה על אורחות התורה והמצוות לא יביאו לנו כל נזק או הפסד. אני למדתי זאת על בשרי", היה מסיים כשחיוך של אושר יהודי נסוך על פניו.

(אור דניאל' מתוך 'מאורות הדף היומי')

וּפָאֵת זָקָנָם לֹא יִגְלְחוּ (ויקרא כא ה)

באחד העיתונים בארה"ב במדור 'דרושים' הופיעה מודעה: "דרוש סייד מקצועי ומנוסה לאירגון ולפיקוח על צוות פועלים. קורות חיים והמלצות חובה". יהודי כשם גרשון קרא את המודעה בעיון. הוא היה סייד מקצועי, והצעתו של המיליונר ממנהטן שביקש לשפץ בנין דירות מפואר, היוותה עבורו את חלום חייו.

הוא החל לחייג לכל מכריו על מנת לקבל המלצות, וכל אלו שאכן השתמשו בשירותיו שמחו לשלוח אליו את המלצותיהם. בחשש גדול מילא את טופסי המועמדות למכרז הגדול. אך פרט אחד היה נראה בעיניו שולי ומיותר. מדוע עלי לצייץ שאני יהודי אורתודוקסי? מה זה יכול להוסיף לי אצל המיליונר הגוי הזה? שאל רטורית ושיגר את המכתב בדואר אקספרס.

כנראה שההמלצות והתשבחות עשו את שלהן, וגרשון הוזמן אחר כבוד לפגישה עם המיליונר בכבודו ובעצמו. דא עקא, שהפגישה נקבעה יומיים לפני תשעה באב, וגרשון חשש שדווקא בשל כך הוא עומד לפספס את הזדמנות חייו.

"בימי בין המצרים", שח לחברו, "אנו נוהגים שלא להתגלח. תאר לך את המנכ"ל המצפה להיפגש עם מי שעתיד להיות קבלן השיפוצים שלו, זה שיהיה אחראי על פועלים רבים ועל נכסיו הרבים שבתוך הדירות, והנה לפתע יכנס אל משרדו טיפוס מבולגן עם זיפים על פניו. לא, איני מסוגל לחשוב על כך שבשל עובדה זו אחמיץ הזדמנות נדירה ומיוחדת". התלבטות נוספת עמדה בפניו של ר' גרשון, שמא אין הוא רשאי לקיים את הפגישה כלל ועיקר, שהרי אסור לסכם עסקאות בתשעת הימים.

לאחר התלבטויות והתחבטויות סיכמו השניים כי יפנו אל פוסק הדור הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל וישטחו בפניו את בעייתם, ונראה כיצד יפול דבר. השניים פנו אל הגאון ושטחו בפניו את הבעיה, כאשר ר' גרשון מתאר בפני הגאון את מצבו הכלכלי הקשה.

תשובת הגאון לא איחרה לבוא. "מאחר שמדובר במצב של פיקוח נפש לך ולמשפחתך, אני מתיר לך לסכם את העסקה בתשעת הימים. עם זאת, לשאלתך השניה, כיהודים מאמינים

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

"בעודי תלוי בין שמים וארץ, הוצאתי את הדפים והתחלתי לערוך את המבחן ב'קנין הלכה', כשאני מתנתק מכל הסובב אותי"

אברך כולל מבני ברק נתקע בצרפת בגלל בדיקת קורונה שלא הגיעה בזמן, ונאלץ לשוב לארץ בדיוק בשעות שבהן נערך המבחן החצי שנתי...

יעקב א. לוסיגמון

"וכך בבוקרו של יום חמישי התחלתי לנסות להשיג את הרה"ג ר' יצחק פוליטנסקי, הממונה על 'דרשו אישי' ללומדי 'קנין הלכה', אבל הוא פותח את הטלפון רק בשעה 1:20 ואנחנו היינו צריכים לצאת לשדה התעופה בשעה 12:30 בערך. "בסייעתא דשמיא קיבלנו הודעה שהטיסה נדחתה בשעה, וכך התאחרה שעת היציאה שלנו מהבית בצרפת ל-13:30. בשעה 1:25 הצלחתי להשיג את הרב פוליטנסקי והוא כבר קיבל עוד קודם אישור לשלוח לי את המבחן. נתתי לו את כתובת המייל ובתוך שניות קיבלתי את המבחן, הדפסתי אותו במהירות ו... יצאנו לשדה התעופה. "המבחן הגיע ממש ברגע האמת, שתי דקות אחר כך זה כבר היה מאוחר מדי כי לא היה לי איפה להדפיס אותו. "וכך, אחרי שעברנו את הבידוק והצ'ק אין וכו', הגענו למטוס, סידרנו את החפצים והידקנו את חגורות הבטיחות. אחרי ההמראה שלפתי את הדפים, ובעודי תלוי בין שמים וארץ, מעל הים הגדול, בתוך מטוס מלא בנוסעים מכל הסוגים והמינים, עשיתי את המבחן ב'קנין הלכה', כשאני מתנתק מכל הסובבים אותי. "רעייתי שתחי', שהיא זאת שדחפה אותי מלכתחילה לעשות את המבחן בכל מחיר, וגם במטוס היא שמרה מכל משמר שלא יפריעו לי בזמן עריכת המבחן. לא הילדה שלנו ולא אף אחד אחר. ולבקשתו של הרב פוליטנסקי, היא גם צילמה ותיעדה את המאורע הייחודי, של אברך בני ברק שנבחן על סימנים בטור שו"ע, בלב לבו של מטוס המרחף בין שמים וארץ".

אחד מצעירי הנבחנים ב'קנין הלכה', הוא הרב ר. א. מחשובי האברכים בכולל 'ארחות תורה' בבני ברק. מקור משפחתו של הרב א. הוא בצרפת. הם עלו לארץ, ההורים וכל ילדיהם, אבל כשהתחתן עם רעייתי, שהתגוררה בצרפת, הוא הבין שגורלו עדיין כרוך בגורלה של ארץ מולדתו. וכך, מדי פעם הם שמים פעמיהם לשדה התעופה, ויוצאים לביקור בצרפת, אצל השווער והשוויגער, בדרך כלל לכבוד החג המתקרב, חוגגים שם את החג ולאחר מכן שבים ארצה. כך עשו גם בחג הפסח האחרון. לאחר שהצטיידו כמובן בתווים ירוקים ובבדיקות כנדרש, יצאו בני הזוג יחד עם בתם הפעוטה, וביקרו בצרפת. עוד כשהזמינו את כרטיסי הטיסה, דאגה רעייתו של הרב א. לוודא שהטיסה תהיה מוקדמת מספיק, כדי שהוא לא יחמיץ חלילה וחס את המבחן החצי שנתי ב'קנין הלכה'. הטיסה בחזור נקבעה ליום שני, מיד אחרי הפסח בעוד המבחן היה אמור להתקיים ביום חמישי באותו השבוע. אבל אז התברר שיש בעיה עם בדיקת הקורונה של התינוקת, שתוצאותיה לא הגיעו בזמן, והיא לא הורשתה לעלות על המטוס. הטיסה נדחתה ליום חמישי, בדיוק בשעות בהן התקיימו מבחני 'קנין הלכה'. "רעייתי מאוד הצטערה", מספר האברך בשיחה עם 'דרשו'. "היא כל הזמן אמרה לי שאני צריך להתקשר ולסדר אישור מיוחד לעשות את המבחן באופן פרטי, אבל זה לא היה פשוט כי צריך אישורים מיוחדים, ועד שאנחנו הבנו מה קורה אתנו עבר יום ועוד יום.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

אמר להם הגר"י זילברשטיין: אני איני מוצא היתר לענין, אך הנה מתגורר כאן בשכונה הגאון רבי מיכל פיינשטיין, הבה ונעלה אליו ונשאל את פיו. כשמוע ר' מיכל את השאלה, ענה באופן ספונטני: "יש לי עצה מצויינת עבורכם"....

לפני הכל - לא לשכוח את העצה הטבעית והפשוטה ביותר

גבי יולדת שמותר להדליק לה את הנר בשבת ליתובי דעתה]. אמר להם ר' יצחק: אני איני מוצא היתר לענין, אך יש כאן גדול בתורה בשכונתנו, הלוא הוא ר' מיכל פיינשטיין, הבה ונעלה אליו, ונבקש את עצתו לענין. כשמוע ר' מיכל את פרטי המקרה, ענה באופן ספונטני ואמר: "יש לי עצה מעולה לפתור לכם את הבעיה". הם הסתקרנו לשמוע מה היא עצתו: "יש לנו אבא בשמים, אפשר להתפלל אליו! נבקש ממנו שישאיר את הסבתא לכל הפחות עד אחרי החתונה, וכך הכל על מקומו יבוא בשלום - גם לא תצטרכו לקיים את החתונה בחול המועד, וגם הסבתא תשתתף בשמחתכם". הסיפור הזה עורר בי התפעלות גדולה. אמנם זאת כולנו יודעים שיש לנו את כוח התפילה, ואנו יכולים להתפלל אליו על כל צרה שלא תבוא. אך פעמים אנו לא מספיק 'חיים' את זה, וכאשר בפועל נתקלים בבעיות שצצות בשגרת החיים, אנו שוכחים את העצה הפשוטה ביותר ואת מה שעלינו לעשות באופן טבעי כדי לפתור את אותן בעיות: פשוט להתפלל. (גיליון דעת ואמונה)

סיפר הגאון רבי עמנואל טולדנו שליט"א: שמעתי מעשה שארע עם הגאון ר' מיכל פיינשטיין זצ"ל, וכה סיפר הג"ר יצחק זילברשטיין שיבלחט"א: היה זה בשכונת רמת אלחנן, אחת מהמשפחות זכתה בס"ד לארס את בתה, ונקבעה החתונה להתקיים ימים ספורים לאחר חג הסוכות. אך שמחה זו היתה מהולה בדאגה, כי הסבתא של הכלה היתה חולה מאוד, ומצבה היה קשה. ומספר ימים לפני סוכות הודיעו הרופאים כי סיכוייה להיות בחיים קלושים מאוד עד בלתי קיימים, ובתוך שבוע כבר תסתלק לבית עולמה. המשפחה היתה בצער גדול, ובפרט ביודעם שמיד לאחר מכן אמורה להתקיים החתונה, והם רצו מאוד לזכות בהשתתפותה של הסבתא בחתונה. על כן עלו אל הגר"י זילברשטיין ושאלתם בפיהם: אמנם אסרו חכמינו לישא אשה בחול המועד, אך אולי אפשר למצוא היתר כל שהוא לענין, וכך יקיימו את החתונה מיד בתחילת המועד, טרם תשקע שמש של הסבתא [אולי רצו להסתמך על כך שהחתונה יכולה לישב את דעתה של החולה, וכמבואר

סגולות וישועות

"הם מנסים ללחוץ עלי להחזיר להם את החוב, אבל אין לי אפשרות להחזיר אפילו עשירית מהסכום הדמיוני שהם דורשים. אין צורך שאפרט באוזניכם מה הם עושים למי שלא מחזיר להם חובות..."

עשירית מהסכום הדמיוני שהם דורשים. אין צורך שאפרט באוזניכם, מה הם עושים למי שלא מחזיר להם חובות... אני מתחנן לפניכם - הוסיף האיש - שכולנו, כל המתפללים בבית הכנסת הזה, נקבל על עצמנו שלא לדבר בתפילה". ימים ספורים לאחר מכן, סיפרו לי שאחד מראשי אותו ארגון מפוקפק התקשר אל אותו אדם ואמר לו: "אני זקוק בדחיפות ל-100,000 דולר. אם אתה מצליח להביא לי את הסכום הזה היום, אני מוחק לך את שאר החוב". הוא מיהר להוציא כל דולר שהיה לו בחשבונות הבנק,

סיפר הרה"ג רבי מאיר מיכאל גרינוואלד שליט"א: פעם אחת, כאשר דרשתי בבית כנסת בחו"ל ודיברתי על הזהירות מדיבור בתפילה, קם אדם אחד ואמר בהתרגשות: "לצערי הגדול, הסתבכתי בחובות ענקיים לאנשים מפוקפקים מהשוק האפור. החובות לאנשים כאלה מתחילים, במקרים רבים, בהלוואה קטנה, אבל תוך זמן קצר סכום החוב מכפיל את עצמו שוב ושוב, ומגיעים לחובות מפלצתיים בלתי נתפסים... "אינשי דלא מעלי אלו" - המשיך וסיפר - "מנסים ללחוץ עלי להחזיר להם את החוב, אבל אין לי אפשרות להחזיר אפילו

של קיימא, מעוכבי שידוך התארוסו והתחתנו, אצל אחרים חל שיפור גדול בנושא הפרנסה, ורבתה השמחה ביניהם. כל זאת, בעקבות החיזוק שקיבלו על עצמם לזכות חברם.
(קובץ דרישה וחקירה)

והמתפללים בבית הכנסת סייעו לו וארגנו מגבית דחופה. ברוך ה', התשלום הועבר, והחובות האדירים נמחקו. ולא זו בלבד: באותה תקופה, מתפללי בית הכנסת שמו לב שרבים מהם זכו לישועות, כל אחד בשטחים שהוצרך להם - אנשים נפקדו בזרע

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

ואמר הגר"א אז, שאם היה מלשין - היה צריך לבוא בגלגול של כלב נובח ולא היה מועיל לו להצילו לא תורתו ולא מצוותיו!

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

אך גם בימינו ניתן חלילה להיכשל בה [והדוגמאות לכך רבות בסביבתנו הקרובה והיומיומית: נהג אוטובוס שאינו יהודי, קבלן או פועל בנין שאינם יהודים, וכדו']. בביאורים ומוספים של 'דרשו' מביאים על כך מדברי החפץ חיים במקום אחר, הכותב על כך דברים מבהילים - "שעונו גדול מנשוא, ודינו שווה לאפיקורס וכופר בתורה ובתחיית המתים, שגהינום כלה והם אינם כלים, ועבור זה יבוא בגלגול בכלב נובח".

ומעשה נורא מביא שם החפץ חיים מהגר"א זי"ע, שפעם נסע עם עגלון יהודי, וסטה הסוס לתוך שדה של נכרי, ובא הנכרי להכות את הגר"א - ונמנע הגר"א מלומר לו שלא הוא הגורם אלא העגלון, משום שבכך יהיה מלשין על העגלון היהודי בפני הנכרי - שהרי מדין תורה אין היהודי חייב לשלם, וגם אם כן, אין מגיעה לו הכאה. ואמר הגר"א אז, שאם היה מלשין - צריך היה לבוא בגלגול של כלב נובח, ולא היה מועיל לו להצילו לא תורתו ולא מצוותיו!

האם יש חילוק בין רכילות על ישראל באוזני ישראל, ובין רכילות על ישראל באוזני נכרי? - כותב החפץ חיים (הלכות רכילות כלל ז סעיף ד) כי לא זו בלבד שאין חילוק, אלא שפעמים רבות רכילות על יהודי באוזני גוי חמורה יותר! כיוון שעל ידה יכול להיגרם לישראל היזק וצער.

וכותב עוד ה'חפץ חיים': "ויש אנשים שנכשלים בזה עד מאוד, שמטילים מום בפני נכרי בסחורות שמכר לו ישראל או במלאכה שעשה לו, וכל כהאי גוונא, ובזה מצוי שגורם לו היזק וצער, וכמה פעמים יורד ממש לחייו על ידי זה".

נראה כי גם בימינו, למרות שאיננו חיים בין הגויים, דרושה זהירות מיוחדת בעניין זה. אפשרויות המסחר הגלובלי כה רחבות וזמינות, וגם בארץ עצמה לא נדירים כל כך יחסי מסחר בין יהודים לשאינם יהודים.

ומכאן עובר ה'חפץ חיים' לאיסור החמור של הלשנה על יהודי בפני נכרי - מציאות שגם היא היתה שכיחה יותר בתקופתו,

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

יומא דף יד

על מי נאמר בפרה אדומה שמטמאת את הטהורים?

אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני

שהכוונה לנושא מי נדה שלא לצורך, כשיש בהם כדי הזאה, והוא כדי שיטבול ראשי גבעולין של אזוב במים.

(שבת טיש)

מן הפסוק "בקש קהלת למצוא דברי חפץ, וכתוב יושר דברי אמת" (קהלת יב, י) דורשת הגמרא (ר"ה כא:): - "ביקש קהלת [שלמה] להיות כמשה, יצתה בת קול ואמרה לו: 'וכתוב יושר דברי אמת' - 'ולא קם נביא עוד בישראל כמשה!'"
ורבים נלאו לפרש את תשובת הקב"ה.

ומובא בחיד"א לבאר ע"פ המובא במדרש (במ"ר יט, ו) שהקב"ה גילה את טעמי פרה אדומה למשה בלבד, "אבל לאחרים - חוקה". ועוד מובא (שם שם, ד) "אמר שלמה: על כל אלה עמדתי, ופרשה של פרה אדומה חקרת ושאלת ופשפשתי, 'אמרתי אחכמה, והיא רחוקה ממני'". מעתה יש לומר, ששלמה המלך בקש להיות כמשה בעניין זה שרצה לדעת את טעמי פרה אדומה. ושלמה מצא רמז בפרשת פרה אדומה שהוא יוכל לדורשה ולהבין טעמה, שהרי נאמר כאן "ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת" - ראשי תיבות "שלמה"! אמר לו הקב"ה: "וכתוב יושר דברי אמת!", כלומר, יש לדרוש את ראשי התיבות שדרשת כפי שהם מופיעים ביושר - 'למש"ה'. רק למשה נתגלו טעמי פרה אדומה, אבל לאחרים - חוקה!...
ובתורה מציון מביא רמז הנפלא: "והיא רחוקה" עולה בדיוק למנין "פרה אדומה" [341], וליכא מידי דלא רמיזא באורייתא!

טעות שגורה היא שהשתרשה אצל רבים וטובים, כי ביאור המושג שנאמר בפרה אדומה שנקראת חוק והיא 'מטהרת טמאים ומטמאת טהורים', היינו שהמזה עצמו נטמא ולעומתו האיש שהוא מזה עליו נטהר. אולם אין זה אלא חוסר ידיעה, ולאמיתו של דבר אין המזה נטמא!

הטעות נובעת מקריאת הפסוק "וּמִזָּה מִי־הַנְּדָה יִכָּבֵס בְּגָדָיו וְהִנְגַע בְּמֵי הַנְּדָה יִטְמָא עַד־הָעֶרְב" כמשמעה, אולם חז"ל כבר פירשוהו במסכת יומא (יד.) ועוד, שהמזה אינו נטמא כלל, וכוונת הפסוק לומר שהנושא את מי החטאת שלא לצורך, נטמא בשעה שיש בהם כמות מספקת להזאה.

ומה פשר מטהרת טמאים ומטמאת טהורים? הכוונה רק לאלו הקשורים להכנת הפרה ושריפתה, אך לא למזה עצמו שהוא טהור. ובדבר זה התקשה אף שלמה המלך, שאמר "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" (קהלת ז כג), ואמרו חז"ל שתמיהתו היתה כיצד ייתכן שהמזה עצמו ומי שהוא מזה עליו טהורים, והנוגע במי החטאת שלא לצורך טמאים. ורש"י בפרשת חוקת (במדבר יט כא) מתמצת את דברי חז"ל בדברים אלו: "רבותינו אמרו שהמזה טהור, וזה בא ללמד שהנושא מי חטאת טמא טומאה חמורה לטמא בגדים שעליו, מה שאין כן בנוגע, וזה שהוציאו בלשון מזה לומר לך שאינו מטמאין עד שיהא בהן שיעור הזאה". הרמב"ם (פרה אדומה פט"ו ה"א) אף נימק את הדבר בכך שאין שום היגיון לומר שהמזה יטמא, שהרי "אם טיהר את הטמא, קל וחומר שיהיה הוא טהור", ולכן דרשו חז"ל

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **דוד בוק שליט"א**
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 29

הרב **חיים שמרלר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 25/26

הרב **אליהו אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 21

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 22

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 23/24

הר' **אברהם פוקס הי"ו**
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 131

הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 28

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

כיצד 'מערבבות' התקיעות שלפני תפילת מוסף את השטן?

כדי 'לערבב את השטן', שבשעה ששומע שישראל מחבבים את המצוות, ומוסיפים לתקוע תקיעות שאינם חייבים בהן, אינו מסוגל לקטרג עליהם. ומכיון שלא מקיימים בתקיעות אלו את עיקר מצות תקיעת שופר, אין חובה לעמוד בהן; והן מכונות 'תקיעות דמיושב'. ועם זאת, נהוג מקדמת דנא לעמוד גם בתקיעות דמיושב; וראה עוד להלן.

[שו"ע תקפה, א, ומשנ"ב ב; ביאורים ומוספים דרשו, 4]

בשעת קיום מצות תקיעת שופר, צריכים התוקע והשומעים לעמוד. והישענות על גבי סטנדר וכדומה, באופן שאם תינטל המשענת יפול הנשען - נחשבת כשיבה לענין זה. ובדיעבד, יוצאים ידי חובה אף בישיבה.

ודין זה אמור רק לגבי התקיעות שבתפילת מוסף, שבהן מקיימים את המצוה, כפי שתיקנו חכמינו ז"ל לתקוע 'על' סדר הברכות של מלכויות, זכרונות, ושופרות; ותקיעות אלו מכונות 'תקיעות דמעומד'. אבל התקיעות שלפני מוסף, מטרתן רק

מדוע צריך לברך ברכת המצוות בעמידה?

ולאחר הברכה, אין להפסיק בדיבור עד לאחר 'תקיעות דמעומד', שבהן מקיימים את עיקר המצוה, (ראה לעיל). ויש שכתבו, שמאחר והפרש הזמן שבין התקיעות דמיושב לתקיעות דמעומד, גורם לכך שאנשים מפסיקים בשיחה בטלה בין הברכה שנאמרת לפני תקיעות דמיושב, לבין התקיעות דמעומד; לכן, בזמננו עיקר קיום המצוה הוא בתקיעות דמיושב.

[משנ"ב תקפה, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1, 3, 4, בהרחבה ע"פ המקור]

את הברכה על תקיעת שופר, שמברכים לפני 'תקיעות דמיושב', יש לברך בעמידה, כדין כל ברכות המצוות שיש לברכן בעמידה, משום שאומרים בהן: "וציונו", כלומר שהקב"ה ציונו וקרבונו לעבודתו, והעבודה - בבית המקדש - נעשית בעמידה בלבד; וגם יש בכך כבוד לברכה, ואות ליראת שמים. ואף השומע ברכת המצוות מפי אחר עליו לעמוד, שהרי בשמיעתו הוא נחשב כאומר בעצמו, מדין 'שומע כעונה', ועליו אפוא לעמוד כדין האומר.

מה הן הסיבות לעשיית ברית מילה בראש השנה דווקא לפני תקיעת שופר?

שזכות ברית המילה, המועילה לכל הנוכחים בעת עשייתה, תהיה ביד המשתתפים בה בשעת התקיעות שלאחריה.

ומכל הטעמים הנ"ל, אף אם ברית המילה נעשית מחוץ בבית הכנסת, אם ניתן לעשותה לפני תקיעת שופר בנוכחות הציבור ללא טירחה יתירה ועיכוב משמעותי, ראוי לעשות כן.

[שו"ע תקפד, ד, ומשנ"ב יא]

כשיש ברית מילה בבית הכנסת בראש השנה, יש לעשותה לאחר תפילת שחרית, לפני תקיעת שופר, משלוש סיבות: האחת - שברית המילה היא 'בריתו של אברהם אבינו', ותקיעת שופר נעשית בקרן של אֵיל, כזכר לאיל שהוקרב תחת יצחק אבינו לאחר עקידתו; והאב, אברהם אבינו, קודם לבנו, יצחק אבינו. השניה - שברית המילה תדירה ומצויה יותר מתקיעת שופר, וכלל הוא בידינו: "תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם". ובנוסף, יש חשיבות לכך

* בעשרת ימי תשובה, אומרים לאחר תפילת שחרית ומנחה 'אבינו מלכנו'. ומנהג בני אשכנז לפתוח את ארון הקודש למשך אמירת אבינו מלכנו.
* ראוי לכל ירא שמים להשתדל לעלות לתורה בימים הנוראים, ואף במקום שבו מוכרים את העליות, ישתדל כפי יכולתו לרכוש עליה.
* יש אומרים, שלמרות שבשאר ימות השנה ניתן להעלות קטן למפטיר, בראש השנה, וכן ביום הכיפורים, אין להעלות אלא אדם נשוי וחשוב.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

למי מותר להסתפר רק לאחר 'שיגערו בו חבריו'?

לבנים חדשים אף לאחר ה'שלושים', במשך כל שנת האבל, עד 'שיגערו בו חבריו' (ראה במקורות), וגערתם מתירה את האיסור מהיום בו נשלמו ה'שלושים' והלאה; ודין אבילות זה, אינו בטל בהגיע יום טוב.

[שו"ע תקמח, ח-ט, ומשנ"ב כט-לא, וביה"ל ד"ה ומותר; וראה שם, וראה עוד שו"ע י, שעה"צ כג, ושו"ע י"ד שפט, ה, רשצ, ד]

כשחל יום טוב בתוך ימי ה'שלושים' של האבילות, הריהו מפסיק את האבילות ומבטל את דיני ה'שלושים'. ויתרה מזו - מותר לאָבֵל להסתפר, לכבס את בגדיו, ולהתרחץ אף במים חמים, בערב החג, לכבוד החג; אך לדעת הרמ"א, ההיתר הוא רק בסמוך לשקיעת החמה, כדי שיהיה ניכר שעושה זאת לכבוד החג. אולם, האָבֵל על אביו ואמו, אסור בתספורת ובלבישת בגדים

הלוח היומי

י"ג באייר | רבי אהרן ב"ר לפידות זצ"ל הי"ד, דיין בלבוב

יארצייט:

תכ"ד: רבי אהרן ב"ר לפידות זצ"ל הי"ד, דיין בלבוב.
תפ"ו: רבי משה ב"ר הלל זצ"ל, ראב"ד וילנא, תלמיד ה'מגן אברהם'
תשמ"ג: רבי שמעון ב"ר אריה זצ"ל, ראש ישיבת וואלוז'ין בני ברק

מתי עושים ברית מילה בראש השנה? | האם הציבור צריכים לעמוד בתקיעת שופר? | ולמי ראוי לתת לתקוע בשופר?

תמצית שיעור הלכה במשנה ברורה הלכות ראש השנה במסגרת לימוד 'דף היומי בהלכה'
[משנ"ב חלק ו', סימן תקפ"ד סעיף ד' - סימן תקפ"ה סעיף א']

תקיעת שופר בפה המלוכלך בדם המילה

גדול אחד נהג, שכאשר היה מוהל בראש השנה, לא קינח את פיו אחר המילה, אלא תקע בשופר בפיו המלוכלך בדם המילה, כדי לערב מילה בשופר, ואף על פי כן נראה, שיקנח המוהל את פיו מבחוץ, וגם ירחץ את ידיו משום כבוד הברכה.

תקיעות מעומד

צריך לתקוע מעומד, ובדיעבד אם תקע מיושב לגמרי, והציבור השומעים את התקיעות, לא הטריחו אותם לעמוד בתקיעות שלפני מוסף, משום כבוד הציבור, ועוד, שהרי הם עתידים לשמוע מעומד את התקיעות של הסדר ברכות של מלכויות וזכרונות, אבל עכשיו נהגו הציבור לעמוד כולם גם בשעת התקיעות שתוקעים לפני מוסף, ואף על פי כן הם נקראים תקיעות מיושב, משום שרשות לשבת בהם.

מקום התקיעה ומעלת התקוע

נוהגים לתקוע על הבימה במקום שקוראים, כדי שזכות התורה תגן עלינו להעלות זכרוננו לפניו לטובה, וכן הברכות על התקיעה יהיו בעמידה כמו בכל ברכת המצוות, וראוי לתת לצדיק והגון לתקוע, והעיקר שלא תהיה מחלוקת בדבר, ועל כל פנים צריך שידע להוציא את הציבור בתקיעתו.

זמנה של ברית מילה בראש השנה שחל בחול

כאשר מזדמנת ברית מילה בראש השנה, מלים את התינוק לפני תקיעת שופר, משום שכך הוא הסדר, ברית אברהם שהיא המילה, ועקידת יצחק שהוא השופר, וכפי שמבואר במסכת ראש השנה שתוקעים בשופר של איל כדי להזכיר אילו של יצחק, ועוד, שהרי ברית מילה יותר מצוי מתקיעה, ותדיר קודם, וכאשר הברית מילה נעשית בתוך בית, מלים לאחר היציאה מבית הכנסת, כדי שלא להטריח את הציבור לצאת מבית הכנסת ושוב לחזור, אבל אם הבית לא רחוק מבית הכנסת ולא יהיה בזה טורח הציבור, טוב למול לפני תקיעת שופר, כדי שתהיה בידם זכות המילה בעת תקיעת שופר, ואם כך, זהו טעם שלישי להקדמת הברית מילה לתקיעת שופר, כדי שתהיה ביד הציבור הזכות הזאת.

זמנה של ברית מילה בראש השנה שחל בשבת

בשבת ראש השנה שאין תקיעת שופר, מלים לאחר 'אשרי' שלפני מוסף, ולאחר המילה וברכותיה אומרים 'יהללו', ומחזירים את הספר תורה, ויש מי שכתב, שגם בשבת מלים לפני 'אשרי' כדי שלא יהיה הפסק גדול בין 'אשרי' לקדיש.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

כ"ח לעומר

בעד מה ר' ברוך בער היה מוכן למות?

פעם היה הגאון רבי ברוך בער בדרשה של רב מסוים, ובאמצע הדרשה הוא נעשה אדום בפניו באופן נורא והיה נראה כסובל מאוד, ובסוף הדרשה הוא רץ החוצה. כשרבינו חזר הוא הסביר למלווה שהיה איתו: "הייתי צריך לנקבים באופן דחוף ביותר, והבנתי שאם אצא באמצע הדרשה, אותו רב יהיה סבור שדבריו אינם מוצאים חן בעיני, והיה מתבייש ברבים, וקיבלתי עלי למות ולא לביישו, וב"ה שנשארתי בחיים ולכן רצתי מיד לעשות הצרכים".

(ברכת אברהם להגר"א ארלנגר - מידות והשקפות עמ' רב)

נזהר מאוד מאוד שלא לגרום לפגיעה בזולת, ונעזר בקרבנו רגישות לשמור על כבוד הבריות

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il